EUROPAPARLAMENTET

2004 *2009*

Utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor

2008/0140(CNS)

18.12.2008

*

FÖRSLAG TILL BETÄNKANDE

om förslaget till rådets direktiv om likabehandling av personer oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning
(KOM(2008)0426 – C6-0291/2008 – 2008/0140(CNS))

Utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor

Föredragande: Kathalijne Maria Buitenweg

Föredragande (*):
Elizabeth Lynne, utskottet för sysselsättning och sociala frågor

(*) Associerat utskott – artikel 47 i arbetsordningen

Teckenförklaring

*	Samrådsförfarandet *majoritet av de avgivna rösterna*
**I	Samarbetsförfarandet (första behandlingen) *majoritet av de avgivna rösterna*
**II	Samarbetsförfarandet (andra behandlingen) *majoritet av de avgivna rösterna för att godkänna den gemensamma ståndpunkten* *majoritet av parlamentets samtliga ledamöter för att avvisa eller ändra den gemensamma ståndpunkten*
***	Samtyckesförfarandet *majoritet av parlamentets samtliga ledamöter utom i de fall som avses i artiklarna 105, 107, 161 och 300 i EG-fördraget och artikel 7 i EU-fördraget*
***I	Medbeslutandeförfarandet (första behandlingen) *majoritet av de avgivna rösterna*
***II	Medbeslutandeförfarandet (andra behandlingen) *majoritet av de avgivna rösterna för att godkänna den gemensamma ståndpunkten* *majoritet av parlamentets samtliga ledamöter för att avvisa eller ändra den gemensamma ståndpunkten*
***III	Medbeslutandeförfarandet (tredje behandlingen) *majoritet av de avgivna rösterna för att godkänna det gemensamma utkastet*

(Angivet förfarande baseras på den rättsliga grund som kommissionen föreslagit.)

Ändringsförslag till lagtexter

Parlamentets ändringar markeras med ***fetkursiv stil***. I samband med ändringsakter ska de delar av en återgiven befintlig rättsakt som inte ändrats av kommissionen, men som parlamentet önskar ändra, markeras med **fet stil**. Eventuella strykningar ska i sådana fall markeras enligt följande: [...]. *Kursiv stil* används för att uppmärksamma berörda avdelningar på eventuella problem i texten. Kursiveringen används för att markera ord eller textavsnitt som det finns skäl att korrigera innan den slutliga texten produceras (exempelvis om en språkversion innehåller uppenbara fel eller saknar textavsnitt). Dessa förslag underställs berörda avdelningar för godkännande.

INNEHÅLL

Sida

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS LAGSTIFTNINGSRESOLUTION 5

MOTIVERING 21

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS LAGSTIFTNINGSRESOLUTION

om förslaget till rådets direktiv om likabehandling av personer oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning
(KOM(2008)0426 – C6-0291/2008 – 2008/0140(CNS))

(Samrådsförfarandet)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

– med beaktande av kommissionens förslag till rådet (KOM(2008)0426),

– med beaktande av artikel 13.1 i EG-fördraget, i enlighet med vilken rådet har hört parlamentet (C6-0291/2008),

– med beaktande av artikel 51 i arbetsordningen,

– med beaktande av betänkandet från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor och yttrandena från utskottet för sysselsättning och sociala frågor, utskottet för miljö, folkhälsa och livsmedelssäkerhet, utskottet för kultur och utbildning, utskottet för rättsliga frågor och utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män (A6-.../2009).

1. Europaparlamentet godkänner kommissionens förslag såsom ändrat av parlamentet.

2. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att ändra sitt förslag i överensstämmelse härmed i enlighet med artikel 250.2 i EG-fördraget.

3. Rådet uppmanas att underrätta Europaparlamentet om rådet har för avsikt att avvika från den text som parlamentet har godkänt.

4. Rådet uppmanas att på nytt höra Europaparlamentet om rådet har för avsikt att väsentligt ändra kommissionens förslag.

5. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att delge rådet och kommissionen parlamentets ståndpunkt.

Ändringsförslag 1

Förslag till direktiv
Skäl 4

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
(4) Europeiska handikappåret 2003, Europeiska året för lika möjligheter för alla 2007 och Europeiska året för interkulturell dialog 2008 har visat att diskriminering	(4) Europeiska handikappåret 2003, Europeiska året för lika möjligheter för alla 2007 och Europeiska året för interkulturell dialog 2008 har visat att diskriminering

fortfarande förekommer, men har också lyft fram de fördelar som mångfald innebär.	fortfarande förekommer, men har också lyft fram ***behovet av att främja*** de fördelar som mångfald innebär.

Or. en

Ändringsförslag 2

Förslag till direktiv
Skäl 8

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
(8) Gemenskapen har antagit tre rättsakter på grundval av artikel 13.1 i EG-fördraget för att förebygga och bekämpa diskriminering på grund av kön, ras och etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning. Dessa instrument har visat hur viktig lagstiftning är för kampen mot diskriminering. I direktiv 2000/78/EG fastställs en allmän ram för likabehandling i arbetslivet ***oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning***. ***Det finns dock stora skillnader mellan medlemsstaterna när det gäller hur skyddet mot diskriminering på dessa grunder utanför arbetslivet är utformat och vilken omfattning det har.***	(8) Gemenskapen har antagit tre rättsakter på grundval av artikel 13.1 i EG-fördraget för att förebygga och bekämpa diskriminering på grund av kön, ras och etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning. Dessa instrument har visat hur viktig lagstiftning är för kampen mot diskriminering. ***I direktiv 2000/43/EG fastställs en ram mot diskriminering på grundval av ras eller etniskt ursprung på och utanför arbetsmarknaden. I direktiv 2004/113/EG fastställs en ram för likabehandling av kvinnor och män när det gäller tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster.*** I direktiv 2000/78/EG fastställs ***i fråga om religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning*** en allmän ram för likabehandling i arbetslivet. ***Direktivet omfattar inga områden utanför detta tillämpningsområde.***

Or. en

Motivering

Detta direktiv drar nytta av erfarenheterna med och den rättsliga ramen i direktiv 2000/78/EG, men även när det gäller övriga direktiv mot diskriminering.

Ändringsförslag 3

Förslag till direktiv
Skäl 12a (nytt)

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
	(12a) Personer med funktionsnedsättning innefattar bl.a. personer med varaktiga fysiska, psykiska, intellektuella eller sensoriska funktionsnedsättningar, vilka i samspel med olika hinder kan motverka deras fulla och verkliga deltagande i samhället på lika villkor som andra.

Or. en

Motivering

Definitionen är hämtad från den FN-konvention som för närvarande håller på att ratificeras.

Ändringsförslag 4

Förslag till direktiv
Skäl 12b (nytt)

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
	(12b) Ickediskriminerande faktisk tillgång kan tillhandahållas på en rad olika sätt, bland annat genom principen om design för alla och genom att göra det lättare för personer med funktionshinder att använda hjälpmedel, inbegripet hjälpmedel som ökar rörligheten och underlättar tillträdet, såsom erkända ledarhundar och assistanshundar.

Or. en

Ändringsförslag 5

Förslag till direktiv
Skäl 12c (nytt)

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
	(12c) En ändring är grundläggande, enligt vad som avses i artikel 4, om varorna eller tjänsterna eller typen av handel, yrke eller affärsverksamhet ändras på ett sådant sätt att tillhandahållaren av varorna eller tjänsterna faktiskt tillhandahåller varor och tjänster av en helt annan art.

Or. en

Ändringsförslag 6

Förslag till direktiv
Skäl 13a (nytt)

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
	(13a) I samband med genomförandet av detta direktiv, och när klagomål om diskriminering ska bedömas, måste man så mycket som möjligt vara uppmärksam på flerfaldig diskriminering. I detta sammanhang bör inte endast religion eller övertygelse, sexuell läggning, ålder eller funktionshinder beaktas, utan även kön, ras och etnisk härkomst.

Or. nl

Ändringsförslag 7

Förslag till direktiv
Skäl 16

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
(16) ***Alla individer har rätt att fritt sluta***	(16) ***Det är viktigt att grundläggande fri-***

***avtal, inbegripet rätt att välja avtalspart för en transaktion**. **Detta direktiv bör inte tillämpas på individers ekonomiska transaktioner när de inte utgör en yrkesmässig eller kommersiell verksamhet för dem**.*	***och rättigheter respekteras, bland annat föreningsfriheten. När det gäller tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster är det också viktigt att respektera skyddet för privatliv och familjeliv och transaktioner som utförs i det sammanhanget.***

Or. en

Ändringsförslag 8

Förslag till direktiv
Skäl 17

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
(17) ***Samtidigt som diskriminering förbjuds är det viktigt att andra grundläggande fri- och rättigheter respekteras, bland annat skyddet för privatliv och familjeliv och transaktioner som utförs i det sammanhanget samt religionsfrihet och föreningsfrihet.*** Detta direktiv påverkar inte tillämpningen av nationella lagar om ***civilstånd eller familjerättslig ställning, inbegripet reproduktiva rättigheter***. Det påverkar inte heller statens och dess institutioners och organs respektive undervisningens sekulära natur.	(17) Detta direktiv påverkar inte tillämpningen av nationella lagar om ***tillgång till giftermål***. ***Om former av ickeäktenskaplig förbindelse i nationell lagstiftning erkänns som jämförbara med äktenskapet är likabehandlingsprincipen tillämplig.*** Det påverkar inte heller statens och dess institutioners och organs respektive undervisningens sekulära natur.

Or. en

Motivering

Äktenskapet ingås genom en förklaring och är inte vare sig någon vara eller någon tjänst. Det faller därför utanför tillämpningsområdet för detta direktiv.

Ändringsförslag 9

Förslag till direktiv
Skäl 20a (nytt)

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
	(20a) För att avgöra om de berörda åtgärderna skulle medföra en oproportionell börda i enlighet med artikel 4 bör särskild hänsyn tas till organisationens storlek och resurser, dess art, beräknade kostnader, varornas och tjänsternas livslängd och den möjliga nyttan av bättre tillgång för personer med funktionshinder. Om denna börda i tillräcklig grad kompenseras genom åtgärder som redan ingår i den berörda medlemsstatens politik för likabehandling bör den inte anses oproportionell.

Or. en

Ändringsförslag 10

Förslag till direktiv
Skäl 31a (nytt)

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
	(31a) Vid tolkning av innebörden av grunderna för diskriminering bör domstolar och rätter beakta internationella och europeiska människorättsinstrument, bland annat rekommendationer och rättspraxis från deras övervakningsorgan som exempelvis Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna.

Or. en

Ändringsförslag 11

Förslag till direktiv
Artikel 2 – punkt 3

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
3. Trakasserier ska anses vara diskriminering enligt punkt 1 när ett oönskat beteende som har samband med någon av de grunder som anges i artikel 1 syftar till eller leder till att en persons värdighet kränks och att en hotfull, fientlig, förnedrande, förödmjukande eller kränkande stämning skapas.	3. Trakasserier ska anses vara diskriminering enligt punkt 1 när ett oönskat beteende som ***förekommer i sluten miljö och*** har samband med någon av de grunder som anges i artikel 1 syftar till eller leder till att en persons värdighet kränks och att en hotfull, fientlig, förnedrande, förödmjukande eller kränkande stämning skapas.

Or. en

Motivering

För att skapa en jämn balans mellan ickediskriminering och yttrandefrihet bör endast trakasserier i sluten miljö betraktas som diskriminering i detta direktiv.

Ändringsförslag 12

Förslag till direktiv
Artikel 2 – punkt 4a (ny)

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
	4a. Diskriminering som grundas på antaganden om en persons religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuella läggning eller som sker på grund av förbindelse med personer med särskild religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning ska bedömas som diskriminering i enlighet med artikel 1.

Or. en

Ändringsförslag 13

Förslag till direktiv
Artikel 2 – punkt 6

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
6. Trots vad som sägs i punkt 2 får medlemsstaterna föreskriva att särbehandling på grund av ålder inte ska utgöra diskriminering om särbehandlingen ***inom ramen för nationell rätt*** kan motiveras av ett berättigat mål och medlen för att uppnå detta mål är lämpliga och nödvändiga. ***I synnerhet utesluter detta direktiv inte att särskilda åldersgränser fastställs för tillgång till utbildning och vissa varor och tjänster.***	6. Trots vad som sägs i punkt 2 får medlemsstaterna föreskriva att särbehandling på grund av ålder inte ska utgöra diskriminering om särbehandlingen kan motiveras av ett berättigat mål och medlen för att uppnå detta mål är lämpliga och nödvändiga.

Or. en

Ändringsförslag 14

Förslag till direktiv
Artikel 2 – punkt 7

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
7. Trots vad som sägs i punkt 2 får medlemsstaterna inom sektorn för finansiella tjänster tillåta proportionell särbehandling om ålder eller funktionshinder för den berörda produkten är en avgörande faktor vid riskbedömning på grundval av relevanta och korrekta försäkringstekniska och statistiska uppgifter.	7. Trots vad som sägs i punkt 2 får medlemsstaterna inom sektorn för finansiella tjänster tillåta proportionell särbehandling om ålder eller funktionshinder för den berörda produkten är en avgörande faktor vid riskbedömning på grundval av relevanta och korrekta försäkringstekniska och statistiska uppgifter. ***De berörda medlemsstaterna ska informera kommissionen och se till att det sammanställs korrekta uppgifter om huruvida ålder eller funktionshinder utgör en avgörande försäkringsteknisk faktor och att dessa uppgifter offentliggörs och uppdateras regelbundet. Dessa medlemsstater ska se över sitt beslut fem år efter införlivandedatumet och meddela kommissionen resultatet av***

denna översyn.

Or. en

Motivering

Genom detta ändringsförslag begränsas möjligheterna till särbehandling till avgörande faktorer, och det införs en skyldighet att offentliggöra uppgifter om sådan särbehandling, vilket även krävs enligt direktiv 2004/113/EG.

Ändringsförslag 15

Förslag till direktiv
Artikel 2 – punkt 8

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
8. Detta direktiv ska inte påverka de åtgärder som föreskrivs i nationell lagstiftning och som är nödvändiga i ett demokratiskt samhälle för den allmänna säkerheten, ordningens bevarande, förebyggande av brott samt skydd för hälsa och andra personers fri- och rättigheter.	8. Detta direktiv ska inte påverka de åtgärder som föreskrivs i nationell lagstiftning och som är nödvändiga ***och proportionella*** i ett demokratiskt samhälle för den allmänna säkerheten, ordningens bevarande, förebyggande av brott samt skydd för hälsa och andra personers fri- och rättigheter.

Or. en

Ändringsförslag 16

Förslag till direktiv
Artikel 3 – punkt 1 – led d – stycke 2

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
Led d ska gälla individer endast när de bedriver yrkesmässig kommersiell verksamhet.	***Vid tillämpning av led d måste människors privatliv respekteras.***

Or. nl

Ändringsförslag 17

Förslag till direktiv
Artikel 3 – punkt 2

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
2. Detta direktiv ska inte påverka tillämpningen av nationella lagar om civilstånd eller familjerättslig ställning och reproduktiva rättigheter.	***utgår***

Or. nl

Motivering

Europeiska kommissionen uppgav att detta endast bekräftar en behörighetsfördelning och inte anses som ett undantag. En sådan bekräftelse av det rådande tillståndet bör finnas med i ett skäl (se ändringsförslag 6) snarare än i en artikel.

Ändringsförslag 18

Förslag till direktiv
Artikel 3 – punkt 3

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
3. Detta direktiv ska inte påverka medlemsstaternas ansvar för innehållet i undervisningen, verksamheten och organisationen av utbildningssystemen, även tillhandahållande av undervisning för elever med behov av särskilt stöd. Medlemsstaterna får tillåta särbehandling i fråga om tillträde till läroanstalter som är baserade på religion eller övertygelse.	3. Detta direktiv ska inte påverka medlemsstaternas ansvar för innehållet i undervisningen, verksamheten och organisationen av utbildningssystemen, även tillhandahållande av undervisning för elever med behov av särskilt stöd. Medlemsstaterna får tillåta särbehandling i fråga om tillträde till läroanstalter som är baserade på religion eller övertygelse***, när denna tillämpas i syfte att ålägga enskilda att handla på heder och ära och i lojalitet gentemot organisationens etiska normer, vilket inte bör rättfärdiga diskriminering på någon annan grundval***.

Or. en

Motivering

Kommissionens förslag är inte helt tydligt i fråga om gränserna för undantaget. Genom ändringsförslaget klargörs att särbehandling får förekomma endast på grundval av religion eller övertygelse och inte på någon annan grundval. Vidare klargörs att detta endast kan rättfärdigas när det behövs för att skydda en organisations etiska normer.

Ändringsförslag 19

Förslag till direktiv
Artikel 3 – punkt 5

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
5. Detta direktiv ska inte omfatta särbehandling på grund av nationalitet och påverkar inte bestämmelser och villkor för inresa till och bosättning på medlemsstaternas territorium för tredjelandsmedborgare och statslösa personer, eller sådan behandling som beror på tredjelandsmedborgares och statslösa personers rättsliga ställning.	5. Detta direktiv ska inte omfatta särbehandling på grund av nationalitet och påverkar inte bestämmelser och villkor för inresa till och bosättning på medlemsstaternas territorium för tredjelandsmedborgare och statslösa personer, eller sådan behandling som beror på tredjelandsmedborgares och statslösa personers rättsliga ställning. ***Diskriminering som sker på grundval av religion eller övertygelse, ålder, funktionshinder eller sexuell läggning och som uppträder i form av särbehandling på grundval av nationalitet ska betraktas som diskriminering i enlighet med artikel 1.***

Or. nl

Ändringsförslag 20

Förslag till direktiv
Artikel 4 – punkt 1 – led a

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
a) De åtgärder som är nödvändiga för att se till att personer med funktionshinder har ickediskriminerande faktisk tillgång till socialt skydd, sociala förmåner, hälso- och sjukvård, utbildning samt tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster som	a) De åtgärder som är nödvändiga för att se till att personer med funktionshinder har ickediskriminerande faktisk tillgång till socialt skydd, sociala förmåner, hälso- och sjukvård, utbildning samt tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster som

är tillgängliga för allmänheten, inklusive bostäder och ***färdmedel***, ska vidtas i förebyggande syfte, även genom lämpliga ändringar eller anpassningsåtgärder. Sådana åtgärder bör inte medföra en oproportionell börda eller kräva grundläggande ändringar av ***det sociala skyddet, de sociala förmånerna, hälso- och sjukvården, undervisningen eller de berörda varorna och tjänsterna eller kräva att alternativ till dessa tillhandahålls***.	är tillgängliga för allmänheten, inklusive bostäder och ***telekommunikation, elektronisk kommunikation, information i tillgängligt format, finansiella tjänster, kultur och fritidssysselsättningar, allmänt tillgängliga byggnader, transportmedel och andra offentliga platser och allmänna inrättningar,*** ska vidtas i förebyggande syfte, även genom lämpliga ändringar eller anpassningsåtgärder. ***Om diskrimineringen är en följd av praxis, politik eller förfarande måste åtgärder vidtas för att se till att dessa inte längre får en sådan effekt.*** Sådana åtgärder bör inte medföra en oproportionell börda eller kräva grundläggande ändringar av ***arten av berörda varor och tjänster, handel, yrke eller affärsverksamhet.***

Or. en

Ändringsförslag 21

Förslag till direktiv
Artikel 4 – punkt 1 – led ba (nytt)

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
	ba) Vid tillämpning av punkt 1 inbegriper ickediskriminerande faktisk tillgång identifiering och eliminering av hinder samt förebyggande av nya hinder som hämmar funktionshindrades tillgång till varor, tjänster och inrättningar som är tillgängliga för allmänheten, oberoende av typen av hinder eller funktionshinder. I enlighet med bestämmelserna i detta direktiv, och oberoende av de åtgärder som valts för att avlägsna hindren, måste ickediskriminerande faktisk tillgång för funktionshindrade alltid garanteras på samma villkor som för personer utan funktionshinder när detta är möjligt. Om ickediskriminerande faktisk tillgång inte kan garanteras på samma villkor och i enlighet med bestämmelserna i detta

direktiv, måste ett meningsfullt alternativ erbjudas för att garantera tillgängligheten.

Or. en

Ändringsförslag 22

Förslag till direktiv
Artikel 4 – punkt 3

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
3. Detta direktiv ska inte påverka de bestämmelser i gemenskapslagstiftningen eller nationella bestämmelser som rör tillgång till särskilda varor eller tjänster.	3. Detta direktiv ska inte påverka de bestämmelser i gemenskapslagstiftningen eller nationella bestämmelser som rör tillgång till särskilda varor eller tjänster. ***Alltid när så är möjligt ska gemenskapsinstitutionerna och medlemsstaterna dock vidta åtgärder för att sporra tillhandahållare av varor och tjänster, särskilt tillverkade varor, att utarbeta tillgängliga lösningar, exempelvis genom metoder för offentlig upphandling. Tillgängliga produkter och tjänster är utformade så att de kan användas av alla.***

Or. en

Ändringsförslag 23

Förslag till direktiv
Artikel 5

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
I syfte att säkerställa lika rättigheter och lika möjligheter i praktiken får principen om likabehandling inte hindra en medlemsstat från att behålla eller besluta om särskilda åtgärder för att förhindra att personer missgynnas på grund av religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder	I syfte att säkerställa lika rättigheter och lika möjligheter i praktiken får principen om likabehandling inte hindra en medlemsstat från att behålla eller besluta om särskilda åtgärder***, eller från att tillåta den privata sektorn att vidta sådana åtgärder,*** för att förhindra att personer

eller sexuell läggning, eller att kompensera för ett sådant missgynnande.	missgynnas på grund av religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning, eller att kompensera för ett sådant missgynnande.

Or. en

Ändringsförslag 24

Förslag till direktiv
Artikel 7 – punkt 3a (ny)

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
	3a. Medlemsstaterna ska i sina nationella rättssystem införa sådana åtgärder som behövs för att garantera verklig och effektiv kompensation eller ersättning, i enlighet med sina egna beslut, när det gäller förlust och skada för en person som drabbas av diskriminering enligt vad som avses i detta direktiv, på ett sätt som är avskräckande och proportionellt till den skada som lidits.

Or. en

Ändringsförslag 25

Förslag till direktiv
Artikel 12 – punkt 1

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
1. Medlemsstaterna ska utse ett ***eller flera*** organ för främjande av likabehandling av alla personer oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning. ***Dessa*** organ ***får*** utgöra en del av organ som på nationell nivå har till uppgift att tillvarata ***de mänskliga*** rättigheterna ***eller att ta till vara enskildas rättigheter, inbegripet rättigheter*** enligt andra gemenskapsrättsakter och enligt	1. Medlemsstaterna ska utse ett ***oberoende*** organ för främjande av likabehandling av alla personer oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning. ***Detta*** organ ***bör*** utgöra en del av organ som på nationell nivå har till uppgift att tillvarata rättigheterna enligt andra gemenskapsrättsakter och enligt direktiven 2000/43/EG och 2004/113/EG.

direktiven 2000/43/EG och 2004/113/EG.

Or. en

Ändringsförslag 26

Förslag till direktiv
Artikel 12 – punkt 2 – inledningen

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att behörigheten för ***dessa*** organ omfattar följande:	2. Medlemsstaterna ska säkerställa att behörigheten för ***detta*** organ omfattar följande:

Or. en

Ändringsförslag 27

Förslag till direktiv
Artikel 12 – punkt 2a (ny)

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
	2a. Medlemsstaterna ska förse detta organ med tillräckliga resurser för att det ska kunna utföra sina uppgifter på ett effektivt och lättillgängligt sätt.

Or. nl

Ändringsförslag 28

Förslag till direktiv
Artikel 16 – punkt 2

Kommissionens förslag	*Ändringsförslag*
2. Kommissionens rapport ska utarbetas med vederbörlig hänsyn till synpunkterna från arbetsmarknadens parter och berörda icke-statliga organisationer samt till EU:s	2. Kommissionens rapport ska utarbetas med vederbörlig hänsyn till synpunkterna från arbetsmarknadens parter och berörda icke-statliga organisationer samt till EU:s

byrå för grundläggande rättigheter. I enlighet med principen om jämställdhetsintegrering ska rapporten bland annat innehålla en bedömning av åtgärdernas konsekvenser för kvinnor och män. Mot bakgrund av den information som mottagits ska rapporten vid behov även omfatta förslag som syftar till att ändra och uppdatera detta direktiv.

byrå för grundläggande rättigheter. ***Rapporten ska omfatta en genomgång av aktuell praxis i medlemsstaterna i fråga om artikel 2.7 när det gäller användningen av ålder eller funktionshinder som en faktor vid beräkning av premier och förmåner.*** I enlighet med principen om jämställdhetsintegrering ska rapporten bland annat innehålla en bedömning av åtgärdernas konsekvenser för kvinnor och män. Mot bakgrund av den mottagna informationen skall rapporten, om så är nödvändigt, omfatta förslag till översyn och uppdatering av detta direktiv.

Or. en

MOTIVERING

I juli 2008 lade kommissionen fram förslaget till detta direktiv om likabehandling. Detta var ett efterlängtat förslag, eftersom kommissionen redan 2004 hade lovat att lägga fram ett så kallat ”brett direktiv”. Föredraganden är nöjd med kommissionens förslag, som strävar mot att principen om likabehandling oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning ska tillämpas även utanför arbetslivet.

Artikel 13 togs upp i Amsterdamfördraget 1997. Denna artikel förbjuder diskriminering på grund av kön, ras och etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder och sexuell läggning. Artikel 13 utgör just nu den rättsliga grunden för två direktiv. Det första är direktiv 2000/43/EG, som förbjuder diskriminering på grund av ras och etniskt ursprung, såväl i som utanför arbetslivet. Det andra direktivet, direktiv 2000/78/EG, förbjuder diskriminering i arbetslivet på grund av religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning.

Till följd av att de två direktiven har olika tillämpningsområden har en hierarki uppstått mellan olika sorters diskriminering. Syftet med det aktuella förslaget är att se till skyddet mot all diskriminering, oavsett grund, ligger på samma nivå. Föredraganden förväntar sig att kommissionen 2010 kommer att föreslå en utjämning av skyddet mot diskriminering på grund av kön så att hierarkin försvinner helt och hållet.

Kommissionen har i samband med förslaget till detta direktiv knutit an till det befintliga direktivet om rasdiskriminering. Många av begreppen, såsom till exempel direkt och indirekt diskriminering, är desamma, och även förfarandena är jämförbara. Föredraganden anser det inte nödvändigt att dröja kvar vid denna punkt.

Det finns också en del skillnader mellan kommissionens förslag och det existerande direktivet. Dessa skillnader kan rättfärdigas eftersom även grunderna för diskriminering skiljer sig åt och eftersom inte varje åtskillnad automatiskt innebär diskriminering. Åtskillnaden måste dock tydligt kunna motiveras.

Förslaget utgör en ram med minimikrav som ger skydd mot diskriminering. Det står medlemsstaterna fritt att öka skyddet, men i och med detta nya direktiv får de inte sänka den nuvarande skyddsnivån. Direktivet ger offren rätt till prövning och tydliggör att medlemsstaterna har både viljan och uppgiften att bekämpa diskriminering.

Föredraganden vill understryka vikten av att bekämpa alla sorters diskriminering. Tyvärr är diskriminering en del av vardagen även i Europa. I 2008 års Eurobarometerundersökning angav 15 procent av européerna att de utsatts för diskriminering under det gångna året. Här måste en förändring ske. Två män måste kunna få ett hotellrum ihop, funktionshindrade måste kunna handla mat själva och äldre människor måste kunna försäkra sig.

I ett flertal medlemsstater finns redan lagstiftning som mer eller mindre skyddar mot diskriminering utanför arbetslivet grund av religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder

eller sexuell läggning.[1] Här är det viktigt att ta fram en enhetlig gemenskapslagstiftning för att tydliggöra att diskriminering inte accepteras någonstans i Europa. Att inte utsättas för diskriminering är en grundläggande rättighet som bör gälla för var och en som befinner sig inom EU:s gränser.

Diskrimineringsgrunder

I direktiv 2000/78/EG tas inga definitioner av religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning upp. EG-domstolen har dock uttalat sig om begreppet funktionshinder. Domstolen menar följande: *”begreppet funktionshinder […] skall förstås som en begränsning till följd av fysiska, psykiska eller mentala skador vilken hindrar den berörda personen att delta i arbetslivet.”*[2] I FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionshinder definieras funktionshinder på följande sätt: ”Personer med funktionsnedsättning innefattar bl.a. personer med varaktiga fysiska, psykiska, intellektuella eller sensoriska funktionsnedsättningar, vilka i samspel med olika hinder kan motverka deras fulla och verkliga deltagande i samhället på lika villkor som andra.” Föredraganden utgår ifrån denna definition i ett nytt skäl.

Antagande och associering

I målet Coleman (C-303/06) angav EG-domstolen att förbudet mot diskriminering i direktiv 2000/78/EG inte bara gäller personer med funktionshinder, utan även anhöriga till personer med funktionshinder. Föredraganden anser att det av rättssäkerhetsskäl är lämpligt att tydligt fastslå detta i detta direktiv.

Ibland är det svårt att direkt avgöra en persons religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuella läggning. Ändå gör människor allehanda antaganden baserat på en persons utseende, vilket mycket väl kan leda till diskriminering. Som exempel kan nämnas att vissa pojkar mobbas i skolan för att det antas att de är homosexuella, även om det kanske inte är så. Föredraganden anser att detta är en lika allvarlig form av diskriminering och föreslår därför att man i direktivet explicit uttrycker att även diskriminering baserad på förutfattade meningar faller under denna lagstiftning.

Undantag för ålder

I kommissionens förslag finns ett allmänt undantag för diskriminering på grund av ålder. Detta direktiv hindrar inte att en åldersgräns för tillgång till bidrag, utbildning och vissa varor och tjänster fastställs, men den åtskillnad som görs måste likväl rättfärdigas av legitima mål, och medlen för att nå dessa mål måste vara lämpliga och nödvändiga. Föredraganden vill att detta kommer till uttryck klart och tydligt i direktivet.

[1] McColgan, Niessen och Palmer: ”Comparative analyses on national measures to combat discrimination outside employment and occupation, Mapping study on existing national legislative measures – and their impact in – tackling discrimination outside the field of employment and occupation on the grounds of sex, religion or believe, disability, age and sexual orientation”, december 2006.
[2] Dom C13-05, domskäl 43 (Chacon Navas).

Finansiella tjänster

Särbehandling på grund av ålder och funktionshinder får enligt förslaget tillåtas av medlemsstaterna när det är fråga om finansiella tjänster vid vilka ålder eller funktionshinder är avgörande faktorer i riskbedömningen på grundval av relevanta och korrekta försäkringstekniska och statistiska uppgifter. I direktiv 2004/113/EG finns en bestämmelse som liknar denna, med en tillhörande skyldighet att offentliggöra dessa uppgifter. Föredraganden föreslår att även denna skyldighet läggs till i förslaget.

Civilstånd

Det faller utanför EU:s befogenhet att utarbeta regler för äktenskapslagstiftning. Medlemsstaterna får själva bestämma vilka krav människor måste uppfylla för att få ingå äktenskap. Förslaget skulle dock tillåta diskriminering när det gäller reproduktiva rättigheter, som till exempel vid sterilisering. Föredraganden anser inte att detta är önskvärt och har därför anpassat texten och begränsat undantagen.

Utbildning

Skolor med särskilda grundvalar kan vägra att anta elever som inte vill rätta sig efter skolans livsåskådning. Detta får inte leda till diskriminering på några andra grunder än religion eller övertygelse. En artikel med jämförbar innebörd står i direktivet om likabehandling på arbetsmarknaden (2000/78/EG).

Funktionshinder

För likabehandling av personer med funktionshinder räcker det inte med att förbjuda diskriminering. Även positiva åtgärder krävs, med hjälp av i förväg vidtagna åtgärder och genom att erbjuda rimliga anpassningsåtgärder. Offentliga byggnader ska till exempel vara tillgängliga för människor i rullstol.

Föredraganden menar att det endast finns två möjliga former av undantag när det gäller principen om effektiv icke-diskriminerande tillgång. Den första formen av undantag är när det handlar om en oproportionerlig börda. En domstol fastställer i varje individuellt fall om det är fråga om detta. I sådana fall är det viktigt att väga in alla faktorer, som till exempel organisationens storlek, kostnaderna och de möjliga fördelarna med bättre tillgång för personer med funktionshinder. I länder där detta redan är praxis har det visat sig att kostnaderna sällan spelar någon roll. Den andra formen av undantag är då åtgärden kräver en fundamental ändring av tjänsten. Detta är det fråga om då tjänsten faktiskt blir en helt annan tjänst.

Skadestånd

Artikel 8.2 i direktiv 2004/113/EG ålägger medlemsstaterna att erbjuda möjligheter till reell och effektiv kompensation eller gottgörelse för den skada som orsakats av diskriminering. Föredraganden föreslår att även denna bestämmelse tas upp i detta direktiv, så att medborgare med klagomål kan få upprättelse.

Ett oberoende organ

Kommissionen föreslår att medlemsstaterna ska ha tillgång till ett eller flera organ på nationell nivå som främjar likabehandling av medborgarna. I skäl 28 hänvisas till FN:s Parisprinciper i fråga om den ställning och den funktion som de nationella institutionerna för skydd och främjande av de mänskliga rättigheterna har. Föredraganden föreslår att den tillhörande oberoendeprincipen och principen om lämpliga anslag uttryckligen tas upp i detta direktiv.